

MĚSTSKÉ DIVADLO MLADÝCH V OSTRAVĚ

A. JIRÁSEK

PAN JOHANEŠ

A

Hele - salaquarda! Co volky balovému horeému -

A. JIRÁSEK

Pan Johanes

KOMEDIE O 4 OBRAZECH

REŽIE: K. DITTLER. VÝPRAVA A KOSTÝMY: O. SCHINDLER

Obsazení:

Pan Johanes	Stanislav Sohr
	Otakar Janda
Tomáš	Ivan Holub
Kačenka, princezna	Xenie Dušková
	Milada Albinová
Babička	Soňa Šimberová
Hrabě	S. Kramolíš
Lelek	Přemysl Zezulka
Kubeček	Josef Vrábl
Salaquarda	Otakar Janda
	Stanislav Sohr
Horník	Jaroslav Fukala
Čemerka	Karel Ježek
Krajánek	Otakar Wimmer
Selka	Věra Fajkusová
Sluha	Karel Dittler
Zuzka	Jiřina Třebická
I. děvče	Štěpánka Ranošová
II. děvče	Věra Lišková
I. duch	Milán Koutný
II. duch	František Labůdek

PŘESTÁVKY PO KAŽDÉM OBRAZE

PREMIÉRA 6. ZÁŘÍ 1954

Hru Pan Johanes napsal Alois Jirásek roku 1909 — tedy čtyři roky po Lucerně. Napsal ji proto, že se mu v Lucerně nepodařilo vyslovit všechny myšlenky o boji národa za samostatnost a sociální svobodu tak, jak bylo třeba.

V podtitulu hry čteme, že je to alegorická pohádka. Alegorie — jinotaj je v tom, že některé postavy a jejich jednání v sobě ztělesňují víc, než sebe samy. Tak je Kačenka — této země princezna — ztělesněním svobody českého národa, svobody národní i sociální, ba samého bytí národa. Pan Johanes — Rybroul — horský pán — není jen ztělesněním tvrdé, živelné horské přírody, ničící práci a díla lidských rukou. V něm viděl Jirásek všechno to, co národ ohrožoval v minulosti, ať už to byla germanisace — poněmčování, či potlačování pokroku, či útlak sociální, nesený šlechtou nebo kapitalisty. Kačenka je panem Johannesem pronásledována. O její záchranu bojuje Tomáš — potulný student. V něm musíme vidět české vzdělance, kteří pod tlakem vládnoucí třídy v minulosti zaprodali, opustili národ pro výnosné úřady, pro slávu, pro klidný život. Ale později poznali — tak jako Tomáš — že ve slávě a v úřadech, v bohatství není toho štěstí »na něž by se srdce smálo« — že takové štěstí je možné jen ve službě celku, lidskému společenství, národu a jeho tužbám. A mnozí z nich se na tuto cestu dali. Začali se učit českému jazyku, sbírali české písně a pověsti a poznávali, že národ nebyl mrtev, že žil v chatrích horalů, v chaloupkách rolníků, v chudých příbytcích prvních dělníků. Tak i Tomáš poznává, že ve svém boji není sám, že spolu s ním bojuje Krajánek, horník, krejčí, švec, kořenářka. Odkud vzali tito prostí lidé sílu k odporu proti útlaču, před nímž ustoupila šlechta i vzdělanci? Z hrdinské národní minulosti, z minulosti husitské, ztělesněné v Salakvardovi a v tajemství živého slova — v lásce k mateřskému jazyku.

Smysl tohoto jinotaje odhaluje princezna Kačenka v závěrečných slovech hry: »Zřím vojsko dělné ruky, jež bude bdít a stát proti nepříteli. Pevně stát a nové bojovníky vzbouzet.« Na ně odpovídá Tomáš, obklopený prostými pracujícími: »Strach ze srdce! Teď my všichni v jednom stráží jsme!«

Jak krásně se vyplnila tato prorocká slova, napsaná roku 1909! Vojско dělné ruky dobyla našemu národu opravdové samostatnosti, národní i sociální — a vojsko dělné ruky stojí bděle na strážích svých svobod.

hej jich pauzaly je!

14. 9. 1954

G. Hle

KRESBA NA TITULNÍ A POSLEDNÍ STRANĚ OD MIKOLÁŠE ALŠE

OsT 02 2893 54
T 36196